

Erfaringer fra hele den forløbne Del af Aarhundredet siden Systemskiftet. Gang paa Gang har vor udenrigspolitiske Situation været meget mere udsat, end Offentligheden her i Danmark har vidst. Den højtærede Statsminister havde en tydelig Fornemmelse af det, da han i Februar 1909 holdt sin berømte store Tale for en Reorganisation af vort Forsvar paa Grundlag af General Kühnells Plan. Og den højtærede Kirkeminister fik ogsaa interessante Erfaringer for det, da han sendte daværende Kaptajn Lütken til Tyskland for at sondere, hvorledes den tyske Generalstab saa paa Danmarks Stilling til Tyskland. Denne Sendelse har vakt den største Forargelse i radikale Kredse, idet man har hævdet, at det stred mod Danmarks ligelige Neutralitet. For mit Vedkommende maa jeg sige, at det er mig uendelig ligegyldigt, om det strider mod Danmarks ligelige Neutralitet eller ikke. Jeg tror, det havde den allerstørste udenrigspolitiske og militærpolitiske Betydning, at vi fik den Klarhed, vi den Gang fik, over, hvorledes det officielle ansvarlige, militære Tyskland saa paa vor Stilling, for det er jo nøjagtigt de Betragtninger, som General Moltke da gjorde gældende, der siden, da det kom til Stykket, gentog sig fra tysk Side overfor Danmark i de bevægede Augustdage 1914. Nu kan man naturligvis godt, hvis det ærede Medlem Hr. P. Munch synes om det, hævde, at vor Holdning var den ligelige Neutralitets, og at det ikke stred mod den ligelige Neutralitet, at Tyskland straks, uden at spørge Danmark, udlagde Miner i Langelands-Bæltet paa dansk Søterritorium, uden at vi nogen Sinde har gjort saa meget som formelt at protestere derimod. Man kan godt hævde, at det var ligelig Neutralitet, at vi lagde Mine-spærring ved det sydlige Indløb til Lille Bælt, saaledes at Østersøen spærredes af for England, medens Kattegat og Nordsøen holdtes aaben for Tyskland. Man kan godt om det ene eller det andet, der fra radikal Side er gjort af Indrømmelser til Tyskland, hævde, at det var ligelig Neutralitet, men det har Interesse at-sammenligne, hvorledes det officielle Tyskland ser paa vor Stilling sammenlignet med Sveriges. Sverige hævdede nemlig — jeg har det ikke fra Militærkommissionens Beretning, men jeg har det fra det tyske Marineamts Beretning om Sagen, og jeg formoder, den stemmer i det væsentlige med de Beretninger, der nu er fremme —, at det ikke vilde efterkomme Tysklands Henstilling om Mineudlægning i Sundet; det vilde forbeholde sig selv at bestemme, naar det fandt, at Neutraliteten bød det at udføre de paa-

gældende Forholdsregler, og det var ikke at formaa dertil, fordi det stred mod dets handelsøkonomiske Interesser. Herom siger den tyske Admiralitetsberetning, at med Danmark opnaaede Tyskland saa godt som alt, hvad det vilde, men med Sverige forholdt det sig helt anderledes. Det er ogsaa interessant at se, at det ærede Medlem Hr. P. Munch, der saa ivrig paaberaaber sig Haager-Konventionen af 1907 i Betænkningen til de Radikales Militærforslag, aldeles ikke omtaler de nordiske Rigers Søkrigserklæringer om Neutraliteten for Søterritoriets Vedkommende i Tilfælde af Krig. Disse Erklæringer bekendtgjordes den 20. December 1912, og det var dem, de Radikale byggede paa til at begynde med, da Krigen brød ud; da udstedte de en Bekendtgørelse om, at med Hensyn til Neutraliteten havde det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler; men 4 Dage efter udstedte de en stik modsat Erklæring: af Hensyn til Neutraliteten og Sikringen af Forbindelsen mellem Landsdelene udlægger vi Miner i Store Bælt o. s. v. Det er jo et noget elastisk Neutralitetsbegreb, og det er ikke saa underligt, for naar det kommer til Stykket, er det, som Holstein-Ledreborg sagde, ikke et folkeretligt Juristeri, der er det afgørende, men det opportune Hensyn til nationalegoistiske Interesser. Overhovedet er det et fuldkommen Haarkløveri og kun af formel Interesse at drøfte disse Haager-Neutralitetskonventioner, thi de er baade faktisk og retlig tilintetgjort. De er retlig tilintetgjort i Verdenskrigen af den simple Grund, at der i en Slutningsartikel i dem staar, at dersom en Magt, der ikke har tiltraadt dem, kommer i Strid med en af de undertegnede Magter, bortfalder Neutralitetskonventionerne for alle de paa-gældende Magter. Nu havde England ikke ratificeret disse Konventioner af gode Grunde, fordi de stred mod Englands Interesser, og derfor faldt Traktaterne bort, og der er ikke Skygge af Grund til at antage, at der, dersom man faar en ny europæisk Krig, ikke skulde være en eller anden Magt, som ikke har ratificeret disse Traktater, og som kommer med i Krigen, saaledes at de derfor er juridisk ugyldige. Og hvad deres faktiske Gyldighed angaar, er de den ene og den anden Gang blevet overtraadt baade med Hensyn til vore Pligter som neutrale f. Eks. i det Tilfælde, jeg har nævnt: Mine-spærringen i Langelands-Bæltet, og mange andre Gange og navnlig med Hensyn til de krigsførendes Forpligtelser overfor os som neutrale, vore Rettigheder som neutrale baade i Forkold til England og Tysk-